

Salonky

DAVID BALDA

Mladý režisér

Vybavte si svoje nejhezčí okamžiky v životě.

P.f. 2023

Přejeme Vám,
ať je v tomto roce překonáte.

www.pratr.cz

OBSAH

Editorial

Ryzí talent

HYNEK ŠNAJDAR / redaktor

Zatímco mnozí jeho vrstevníci teprve hledají nejen sami sebe, ale také uplatnění v životě, mladý filmař David Balda, jak je zřejmé, se už dávno našel. Propadl totiž filmové tvorbě. Kameru držel poprvé v ruce už v jedenácti letech a záhy se ukázalo, že je v tomto oboru obdařen nebývalým talentem. Královéhradeckému rodákovi je sice pouhých dvaadvacet let, ale na svém kontě má už několik filmů. Zatím poslední s názvem Narušitel, který je o touze po svobodě v době nesvobody, vidělo již více než jeden milion lidí. „Motivací, která mě pohání, je, aby si současná generace uvědomila minulost, kterou nezažila, protože je to důležité pro přítomnost. Věci a události se totiž mohou opakovat, a to i ty negativní,“ řekl David v hlavním rozhovoru pro lednové Salonky a stal se zároveň ozdobou titulní strany magazínu na startovní čáře nového kalendářního roku, který opět nabízí spoustu zajímavého a inspirativního čtení. Proto, čtěte Salonky! ■

DAVID BALDA / str. 4 ▶ 7

TOMÁŠ LANGR

str. 8 ▶ 9

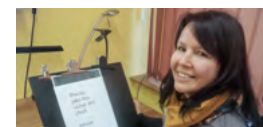
HRADECKÁ LÍZÁTKA

str. 10 ▶ 12

JURA TŘOS

str. 24 ▶ 27

DANIELA MORÁVKOVÁ

str. 28 ▶ 30

Vydavatel: TN Média s. r. o., Branická 213/53, 147 00 Praha 4, IČO: 28847229, MK ČR E 23744, Sídlo redakce: Velké náměstí 21/31 500 03 Hradec Králové, www.salonkyhk.cz, Redakce: Michal Bogáň, tel.: 734 545 423, e-mail: michal@salonkyhk.cz, Tomáš Kulhánek, tel.: 739 513 184, e-mail: tomas.kulhanek@salonkyhk.cz, Jiří Tůma, tel.: 604 838 773, e-mail: jiri.tuma@salonkyhk.cz, Hynek Šnajdar, tel.: 734 457 697, e-mail: hynek@salonkyhk.cz, Obchod, inzerce: Monika Klikarová, e-mail: monika@tn-media.cz, tel.: 733 353 695, Grafika: Michal Kriegler, Jazyková korektura: Hedvika Landová, Distribuce: vybraná distribuční místa, Tisk: Tiskárna PRATR a. s., Náchodská 524, Trutnov, Sazba: TN Média s. r. o., Číslo ISSN: ISSN 2694-7757, Četnost: měsíčník, Počet výtisků: 8 000, Regionální mutace: Královéhradecko, Titulní strana: archiv Davida Baldy.

INZERCE

VŠEM NAŠIM
ČTENÁŘŮM A PARTNERŮM

Děkujeme za přízeň

A PŘEJEME ÚSPĚŠNÝ
ROK 2023

tn_média

východočeská
televize

Salonky Trutnovinky Vrchlabinky

Film je můj život

Je mu pouhých dvaadvacet let a na svém kontě už má několik filmových počinů. Královéhradecký rodák David Balda je scenáristou, kameramanem, režisérem a producentem. Jeho stěžejními opusy jsou nejen dokument Historie jednoho letadla o jeho dědovi, vojenském pilotovi Vladislavu Baldovi, ale také celovečerní hraný film Narušitel, který zhlédlo více než milion diváků. Mladý filmař nyní bude točit mezinárodní novinku zaměřenou na manipulaci, která půjde do kin na konci příštího roku.

☛ HYNEK ŠNAJDAR, FOTO: ARCHIV DAVIDA BALDY

Jako amatérský filmař jste začínal již v dětství. Jak jste se k tomu dostal?

Vlastně ani nevím. Dostal jsem kameru a vzpomínám si, jak jsem s ní běhal po Hradci Králové a točil všechno možné, bylo mně asi jedenáct let. Zlom nastal v roce 2015, kdy jsem natočil amatérský patnáctiminutový dokument o svém dědovi a jeho letounu, který jsem nazval Historie jednoho letadla.

Proč jste se zaměřil na svého dědu, pilota Vladislava Baldu? Jaký byl jeho osud?

Od dětství mám k létání blízko, s dědou jsem létal a to prostředí důvěrně znám. Fascinoval mě jeho život jako armádního stíhače a tehdy jsem se rozhodl, že bych o něm mohl natočit dokument. Vznikl tak příběh dědy a jeho kamarádů. Na dědovi bylo zajímavé, jak ho lidé v oblasti letectví vnímali. Všichni ho znali, často k němu chodili pro radu, respektovali ho. Byl to skvělý pilot, který se s talentem lézat narodil, a to mě na něm zajímalo. Navíc měl jeho životní příběh určitý přesah, protože má například jeden z největších hodinových

náletů na stíhačkách. Když jsem dokument dotočil, posílal jsem ho do různých soutěží a on je vyhrával. Tenkrát jsem si řekl, že má smysl v tom pokračovat, a byl to rozhodující okamžik, že jsem se vydal na tuto dráhu.

Pak už následovaly další filmy. Studentský Nebeský strážce z období života nejvýznamnějšího vojévůdce Albrechta z Valdštejna, Pomsta o praktikách ruské mafie, další film Nevinná krutost, rovněž s mafiánskou tematikou, a zatím váš poslední film Narušitel. Co je jejich společným jmenovatelem?

Základní je poselství. Přestože si vážím spousty režisérů a filmových tvůrců, mám dojem, že v současné době u nás vznikají spíše tak zvané rychlo-

kvašky, které v kinech sice rychle vydělají peníze, ale nic zásadního nepřinášejí. Tím, že jsem více pronikl do filmového světa, mám dojem, že kvalita filmů jde dolů. To mě mrzí, protože moji prvotní motivací bylo a stále je lidem prostřednictvím filmového díla něco sdělit. A to je asi u všech mých filmů ten společný jmenovatel. Možná v tom je i jakási touha ve společnosti něco změnit a diváka ovlivňovat tím správným směrem. Film je také v dobrém slova smyslu mocný nástroj, jak přinášet lidem nějaké myšlenky a poslání.

Film Narušitel vidělo už více než milion lidí. O čem je a čím si podle vás divák získal?

Je o touze po svobodě v době nesvobody. Je to klí-

čový motiv. Když jsou lidé manipulováni, nebo je jim upírána svoboda, více to vidí na době minulé než na té současné. V době socialismu bylo zřejmé, že byla zásadním způsobem omezována svoboda, a film Narušitel, který vznikl v roce 2019, upozorňuje právě na křehkost svobody. Je ze života čtveřice armádních letců v době socialistického Československa, kteří nacházejí svobodu v oblacích a zároveň jsou pod drobnohledem státní bezpečnosti. Tento film má výhodu, že sdělná myšlenka je kvalitní, a je to dáno také silným příběhem i herci, kteří v něm hrají. Myslím si, že lidé kvalitu dokážou ocenit. Další roli, že film vidělo tolik lidí, sehrál můj nízký věk a hraje ji stále. Diváci psali, že bych měl být inspirací pro mladou generaci.

Hrají v něm známí herci, například Petr Kostka a dnes už bohužel nežijící Stanislav Zindulka. Jak s nimi probíhalo natáčení? Co vám v této souvislosti uvízlo v paměti?

Pro mě bylo zpočátku trochu složité se přenést přes skutečnost, zda si mohu dovolit takovým hereckým osobnostem říkat, jak mají hrát. Hned se ale ukázala jejich profesionalita a režiséra, i když je tak mladý, brali. Bylo to skvělé a pro mě byl při natáčení velmi silný moment, když pan Kostka začal vyprávět o natáčení filmu Jiřího Krejčíka Vyšší princip, v němž jako mladík hrál. Skvělý byl i pan Zindulka, který měl v mém filmu noční natáčení a bavil nás vyprávěním různých vtípů a kameňáků. Bylo to prostě kouzelné.

Jak se vám podařilo takové hvězdy obsadit?

Oslovil jsem herce, poslal jsem jim scénář a potom se ozvali. Pan Zindulka mně volal, že scénář dočetl, líbí se mu a jde do toho. Pak ve filmu hrál také Jiří Dvořák, který, podle jeho slov, chtěl být pilotem. Ten měl zásluhu na tom, že ve filmu hrál i pan Kostka, což byla určitě dobrá volba.

Jste velmi mladý tvůrce, který tu temnou dobu nezažil na vlastní kůži. Co vás pohání k tomu, abyste tato témata otevíral?

Původně jsme film Narušitel dělali pro lidi, kteří tu dobu zažili. Nakonec to dopadlo úplně opačně. Střední a starší generaci zajímal spíše okrajově a nejvíce zajímal mladou, což bylo pro mě největší překvapení. Bylo to dáno tím, že takový film na-

točil mladý režisér a ukázal, že i mladá generace může něco dokázat. Další motivací, která mně pohání, je, aby si současná generace uvědomila i minulost, kterou nezažila, protože je to důležité pro přítomnost. Věci a události se totiž mohou opakovat, a to i ty negativní. Myslím si, že mladí diváci s mým filmem souznějí.

Je dnešní doba dobrým inspiračním zdrojem filmových materiálů?

Bohužel musím konstatovat, že zažíváme jednu z nejhorších dob pro film. Síly se ve filmovém průmyslu promíchaly, vedoucí roli převzaly streamovací platformy, což není zcela špatně. Bohužel ale probíhá transformace kvality filmů i řečnické lidské kvality lidí, kteří za nimi stojí. Navíc je dnes strašně těžké nějaké finance sehnat, protože nikdo neví, co bude. Dalším problémem je, že když uvedete kvalitní filmy s důležitým poselstvím, tak na ně nikdo nepříjde. Musí se to zdravě nakombinovat, aby v atraktivním příběhu byla pro diváka zachycena poutavě současná doba. Myslím, že v zemi panuje celospolečenská únava a lidé se nechtějí dívat na náročné filmy.

S kým na svých filmech spolupracujete?

Na prvních dvou filmech jsem spolupracoval s Vítkem Martincem, který má v Hradci Králové svou vlastní talkshow a dělá podcasty pro Salonky. V Narušiteli se tým obměnil a máme velmi kvalitní lidi. Spolupracuje se mnou i moje mamka, která je výkonným producentem.

Pokud vím, tvoříte také hudební videoklipy.

Zmínil bych třímínutový hudební klip se zpěvákem Michalem Hrzou k titulní písni k filmu Narušitel s názvem Nad světem (Nezapomínej), kde se objevují kromě Hrzůz v RAF bundě, jako symbolu svobody, herci obsazení právě v Narušiteli.

Je vám z této branže někdo vzorem, k němuž opravdu vzhlížíte?

Určitě to je jeden z největších světových režisérů Martin Scorsese. Osobně nemám touhu se potkávat se slavnými lidmi, ale tento americký režisér je výjimkou, toho bych chtěl opravdu osobně, alespoň na chvíli, potkat. Podle mě je to nejgeniálnější žijící režisér stejně jako jeho filmy. Největší inspirací je však pro mě jeho přístup při natáčení. Scorsese nesedí v křesle, nedává pokyny, nebuduje si umělou autoritu. On se natáčení aktivně účastní, pohybuje se mezi štábem, mluví s herci, je pro ně oporou a hnacím motorem. To je myslím ideální přístup. Druhým největším vzorem je pro mě režisér Miloš Forman.

Stává se, že je občas někdo kritický. Jak snášíte případnou kritiku?

Myslím, že dobře. Jsem schopen zhodnotit, jaký film, který jsem natočil, je, jestli dobrý, nebo špatný. Mám kolem sebe řadu blízkých lidí různých věkových kategorií, od nichž chci slyšet naplno a otevřeně názor, co si o filmu myslí. Pokud je kritika konstruktivní a postavená na pevných argumentech, jsem ochoten ji přijmout a využít ji ke zlepšení filmu.

Máte něco v rukávu, o co byste se chtěl podělit? Co v současné době připravujete?

Scénář k zatím poslednímu celovečernímu hranému mezinárodnímu filmu, který je ze současnosti, jsme ve spoluautorství začali psát v roce 2019 a nyní se připravuje natáčení. Zatímco Narušitel byl o svobodě, nový film bude o manipulaci s lidmi a budeme se snažit ji ukázat v nadčasové poloze prostřednictvím různých tajemných prvků. Je to postavené tak, aby tento film byl aktuální i za dvacet let. Chceme, aby si divák, který film zhlédne, uvědomil, že se s něčím podobným už v životě setkal. Protože se film bude promítat i v zahraničí a nosné téma je aktuální i tam, bude v něm hrát osm zahraničních herců a máme rozjednanou jeho distribuci v Evropě. Na konci příštího roku, pokud se nic zásadního nestane, by měl jít film do kin.

Co na vaši filmářskou kariéru říkají rodiče a přátelé?

Jak už jsem se zmínil, mamka na všem spolupracuje se mnou, má velmi dobré ekonomické i logistické zkušenosti a v mých filmářských aktivitách mě moc podporuje. Samozřejmě mě podporují i přátelé.

A čím je pro vás osobně film především?

Film a vše, co s ním souvisí, je můj život, je to geniální magické médium a dobrý společník. Osmdesát procent času zabere příprava, která je velmi důležitá a náročná, samotné natáčení, kde ale musí vše klapnout, je už takový bombónek. Osobně a primárně dělám filmy pro lidi, aby je to někam posunulo a film zanechal stopu. To je můj cíl. ■

Jako architekt Gočár jsem si vytvořil k Hradci opravdový vztah

Věděli jste, že kromě Klicperova divadla a Divadla Drak v Hradci Králové už 18 let úspěšně funguje také Dobré divadlo? Jeho ředitel Tomáš Langr prozrazuje, co všechno jeho divadlo pro Hradečáky nabízí. Kromě klasického a loutkového divadla a koncertů stojí Dobré divadlo například za oblíbeným Nábřežím řemeslníků a stále populárnější jsou i speciální prohlídky města. Po Hradci provází zájemce sám Tomáš Langr v přestrojení za slavného architekta Josefa Gočára.

🗣️ TOMÁŠ KULHÁNEK, FOTO: ONDŘEJ LITTERA

Dobré divadlo v Hradci Králové nemá takový zvuk jako Klicperovo divadlo nebo Divadlo Drak. Nemá vlastní budovu s několika scénami, nedisponuje rozsáhlým ansámblem ani mnohamilionovým rozpočtem. Přesto už 18 let přivádí do Hradce ty nejlepší amatérské divadelní soubory v České republice. A nejen to. Muž, který za divadlem stojí, je totiž renesanční člověk a muž mnoha tváří.

Jako ředitel Dobrého divadla přináší Tomáš Langr Hradečákům mnoho kulturních zážitků – od divadelních komedií přes loutkové pohádky až po nevědní koncerty. Kromě toho se věnuje dětem při architektonických workshopech, stojí za dnes už tradiční hradeckou akcí Nábřeží řemeslníků a v nedaleké Litomyšli pořádá prohlídky v kostýmu rytíře. V Hradci Králové však Tomáše Langra

v přestrojení za rytíře nepotkáte. Pro provázení po Salonu republiky si zvolil úplně jinou postavu. Takovou, která k našemu městu opravdu neodmyslitelně patří – jednoho ze strůjců moderního Hradce, věhlasného architekta Josefa Gočára. Právě v jeho převleku dorazil i na rozhovor pro Salonky.

Jako architekt Gočár zavzpomínal na historii Hradce Králové. „Klíčem k rozvoji města bylo odkoupení pevnosti od císaře pána a zbouření hradeb. V ten moment přichází do Hradce Králové na pozvání starosty Františka Ulricha architekti jako například můj učitel Jan Kotěra, který přivedl i mě. V Hradci se v té době stavěly velkolepé stavby jako úřady, školy nebo nemocnice,“ vyprávěl v netradičním rozhovoru Josef Gočár a zavzpomínal, jak vlastně vzniklo dnes už ikonické označení našeho města jako Salonu republiky: „Prezident Masaryk se chlubil Hradcem Králové před zahraničními návště-

vami. Celkově zde byl devětkrát. Když přijmete návštěvu ve své vile, tak ji vezmete do salonu. Jde o reprezentativní a přijímací místnost v domě. A právě Hradec Králové začal být vnímán jako přijímací místnost do tehdejšího Československa.“

V rozhovoru pro Salonky hovoří ředitel Dobrého divadla Tomáš Langr o tom, jak se cítí v kůži Josefa Gočára, vysvětluje, v čem je prohlídka Hradce s architektem Gočárem specifická, a představuje také další aktivity Dobrého divadla.

Jak vás napadlo představovat Josefa Gočára?

Napadlo nás to během covidu, kdy se nesmělo nic dělat a všechny instituce byly zavřené. Jako Dobré divadlo jsme začali pořádat koncerty ve vnitroblocích a vznikla myšlenka, že by bylo dobré začít provázet po Hradci Králové. V Litomyšli provázím v kostýmu gotického zbrojnoše, což by se do Hradce nehodilo, tak jsem oživil postavu profesora Gočára, který při prohlídkách hovoří i o architektuře.

Jak se v roli Josefa Gočára cítíte?

Musím říct, že jsem si díky Gočárovi vytvořil ke svému městu opravdový vztah. Přečetl jsem o Hradci mnoho knih, prošel jsem několik tras s průvodci informačního centra a z muzea a začal jsem vnímat kouzlo našeho města. V roli Josefa Gočára se cítím opravdu dobře. Dokonce mě to natolik válcuje, že když jdu třeba po ulici, koukám na fasády domů a přemýšlím, proč se mi dům líbí nebo nelíbí.

Jak taková prohlídka města s architektem Gočárem vypadá?

Obvykle se scházíme na Velkém náměstí. Tam pohovořím o vývoji města v kontextu tisíciletí a jdeme se podívat do Bílé věže. Z ní pohlédneme na město tak, jako je postavené. Vidíme široké třídy, vnitrobloky a lidé si uvědomí, že je to město postavené na zelené louce. To je světově unikát. Hradec Králové byl během pouhých 30 let postavený na zelené louce díky příkladné spolupráci osvětleného starosty Františka Ulricha a dobrých architektů, mezi které se řadí i Josef Gočár. I Hradečáci se v tu chvíli mnohdy cítí jako turisté a poprvé si uvědomí, že naše město tu máme teprve sto let. Následuje procházka po Velkém náměstí. Ta dopolední část se věnuje historickému Hradci. Po krátkém obědě následuje odpolední program s názvem Salon republiky. Zavítáme do budovy muzea, na Tylovo a Eliščinu nábřeží, na Masarykovo a Ulrichovo náměstí,

kteří stavěl architekt Gočár, a do komplexu jeho škol, kde končíme povídáním o tom, jak se historická pevnost proměnila v moderní evropské město, které si zasloužilo označení Salon republiky.

Jaký je o prohlídce zájem?

Poměrně velký. Řekl bych, že asi tak z poloviny jsou to Hradečáci a z poloviny lidé z jiných měst.

Prohlídky s Josefem Gočárem zdaleka nejsou jedinou věcí, za kterou stojí Dobré divadlo. Představ nám v pár větách vaše další aktivity.

Dobré divadlo je nezisková organizace, kterou jsem zakládal se dvěma přáteli před 18 lety. Zaměřujeme se na děti, na rodiny, baví nás alternativní kultura i vzdělávací programy. Do Hradce Králové zveme ta nejlepší amatérská divadla, jejichž vystoupení poté organizujeme. Většinou v klubu Lucie na Novém Hradci, kde pořádáme také různé koncerty. Potom pořádáme pohádky pro děti, které hrajeme v prvním patře v městských lázních. Tou vůbec nejmasovější akcí, kterou každoročně organizujeme, je květnové Nábřeží řemeslníků. To je velká tvůrčí dílna, kde si děti mohou vyzkoušet mnoho činností od kování na kovadlině až po zdobení perníčků. Na tuto městskou slavnost každoročně přijíždí přibližně 100 řemeslníků z celé republiky. 13. května se Nábřeží řemeslníků uskuteční už po osmnácté. Mimo Hradec také provázíme v Litomyšli, takže koho zajímá doba národního obrození a osobnosti jako Božena Němcová, Alois Jirásek, Bedřich Smetana nebo Josef Kajetán Tyl, tomu bych určitě výlet na prohlídku do Litomyšle doporučil. No a s již mnohokrát zmíněným Gočárem je to v Hradci Králové pro změnu výlet do první republiky.

Vstupenky nejen na prohlídky s Josefem Gočárem, ale i na všechny další akce Dobrého divadla naleznete na webu www.dobredivadlo.cz. Tam se dozvíte také informace o všech nadcházejících představeních Dobrého divadla. V nejbližší době se můžete těšit například na divadelní komedii Upokojenkyně, kterou zahraje v pátek 20. ledna v Country klubu Lucie Divadlo V.A.D. z Kladna. Komedie přibližuje téma smyslu života. Detailně rozkrývá, jak se žije seniorům v domovech důchodců. „Vše v komedii je postavené na základě skutečných zážitků autora a v nadsázce černého humoru typickou pro V.A.D. Kladno, nejlepší autorské divadlo v České republice,“ říká o představení ředitel Dobrého divadla Tomáš Langr. ■

Nejen fotbal. Aréna nabídne komfort a široké využití

Nejen fotbalová veřejnost už je nyní zvědavá, jak bude vypadat konečná podoba nového stadionu v Malšovicích. Zatím je vidět skelet rostoucí multifunkční stavby, ale již teď je patrné, že z pohledu využitelnosti bude nová aréna nabízet řadu možností.

📍 JIŘÍ TŮMA, FOTO: FCHK.CZ

Nová multifunkční aréna v Hradci Králové, která má být dokončena v červnu roku 2023, bude sloužit primárně fotbalu, ale poskytne zázemí i pro jiné sportovní aktivity a nabízí prostory pro kulturně-spoločenské akce.

„Základní pojetí multifunkce je všechno, co nepatří do fotbalu, který bude hlavním uživatelem nové arény. Tomu také byla podřízena koncepce celé arény,“ říká Milan Příbyl, místopředseda představenstva FC Hradec Králové, který byl za prvoligový klub členem poradní skupiny tehdejšího náměstka primátora Jiřího Bláhy a od začátku se podílel na definici požadavků na podobu stadionu a na zadávacích podmínkách pro výběrové řízení na dodavatele stavby.

„Když se plánovala stavba nové arény, tak jsme samozřejmě vycházeli z toho, aby byla využitelná také pro jiné aktivity než sportovní, jako jsou kulturně-spoločenské, vzdělávací akce a podobně,“ dodává Milan Příbyl.

Možnost mimofotbalového využití arény z pohledu multifunkčnosti nabízejí vnitřní prostory a vnější plochy. „Tím, že stadion splňuje parametry UEFA kategorie 4 a ligového standardu podle podmínek Fotbalové asociace ČR a Ligové fotbalové asociace, museli jsme dodržet řadu kritérií, která se vztahují i na komfort a zázemí a jsou využitelná právě také pro multifunkce,“ nastínil spolumajitel firmy GIST, která je (také) jedním z partnerů fotbalového klubu.

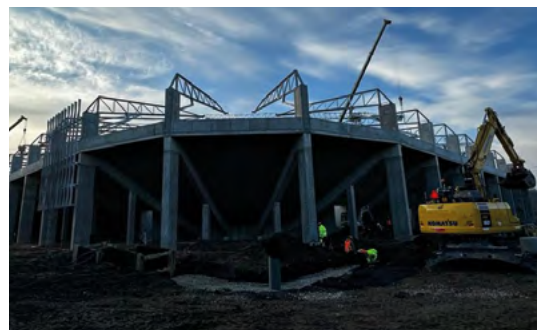
Využití hlavní hrací plochy bude samozřejmě z větší části fotbalové, a to klubem FC Hradec Králové. „Předpokládáme, že tam nebude hrát jen A-tým, ale i další celky od mládežnických přes ženy a dívky,“ vyjmenoval Milan Příbyl s tím, že z dalších sportů bude travnatá plocha využitelná také pro sporty, jako jsou americký fotbal či ragby.

„Už jsme si ověřovali, že zápasy tohoto formátu lze v aréně uspořádat,“ přikyvuje.

Nabízí se pochopitelně i možnost pořádání velkých koncertů s diváky na tribunách a na hrací ploše, celkem by se do arény vešlo až 25 tisíc diváků. V tomto ohledu je ovšem nutné tyto akce načasovat do období zápasové přestávky, aby travnatá plocha utrpěla co nejméně, popřípadě stihla zregenerovat. „Existují plastové rolovací koberce, které hrací plochu během koncertu pokryjí a ochrání, ale nesmí být na trávníku položeny déle než 24 hodin,“ říká Milan Příbyl.

Tři tělocvičny, z toho dvě dvoupatrové

V útrokách stadionu budou tři tělocvičny. „Jedna klasická se bude nacházet v jihozápadním rohu, v protějších – jihovýchodním a severovýchodním rohu – budou dvě tělocvičny, ale obě budou dvoupatrové a díky tomu nabízejí širší škálu využití,“ popisuje Milan Příbyl.

Z důvodu větší variability bude každá z tělocvičen odlišně zařízená. „Jedna by mohla být určena pro bojové sporty, druhá by například mohla obsahovat lezeckou stěnu a třetí by mohla být pro cvičení maminek s dětmi či jógu. Město, coby investor stavby, chce mít každou tělocvičnu uzpůsobenou jinak,“ vysvětluje místopředseda představenstva hradeckého klubu.

„Podle účelu využití by v jedné tělocvičně mohly být na podlaze instalovány zíněnky, což by mohlo sloužit právě pro bojové sporty, ve druhé parkety a ve třetí koberec, jak už jsme zmiňovali třeba pro

jógu či cvičení maminek s dětmi. Konečné slovo ovšem bude mít investor stavby, tedy město Hradec Králové,“ doplnil.

Zatím není jasné, kdo bude tělocvičny využívat. „Je to otázka dalšího jednání, zda budou pronajímány komukoliv, nebo budou formou dlouhodobého pronájmu dány klubu či zájmové skupině,“ uvedl Milan Příbyl s tím, že tělocvičny budou sloužit pouze k tréninkové činnosti a volnočasovým aktivitám. Na závody nebo na soutěžní zápasy nejsou uzpůsobené.

Zajímavost skýtá dvoupatrová tělocvična v jihovýchodním rohu, tedy směrem od bývalé sauny v Malšovicích, kterou starousedlíci pamatují.

„Tato tělocvična bude během zápasů využívána zároveň jako zázemí pro členy security a policii. Nachází se v blízkosti tribuny, kde bude kotel pro hostující fanoušky. Jsou k tomu přizpůsobené příjezdové cesty, místo na autobus pro fanoušky hostů a speciálně řešené jsou z pohledu policie únikové cesty či zábrany, aby v případě nepokojů mohli policisté zasáhnout,“ popisuje Milan Příbyl.

Další otázkou, na niž bude odpověď teprve známá, je, zda tělocvičny budou plně funkční už při předání stadionu, tedy k 1. červenci 2023. „Pochopitelně by bylo lepší, kdyby vše bylo zařízené už nyní, ale je otázkou, jaké plány má město, slovo zřejmě bude mít i sportovní komise, to v tuto chvíli nedokážu říct. Každopádně je tam ještě hodně otevřených otázek,“ pověděl Milan Příbyl.

Zázemí podle kritérií kategorie UEFA 4

V útrokách stadionu jsou kromě šaten rozcvičovny pro fotbalové týmy domácích i hostů, dále posilovna, zázemí pro rehabilitace, balneo linka, místnosti pro fyzioterapii a lékaře. Jsou vyžadovány speciální místnosti pro první pomoc, antidoping, rozhodčí. Vše vychází z kritérií kategorie UEFA 4, kterou mimochodem musejí splňovat i stadiony pro Ligu mistrů. Podle těchto předpisů jsou řešeny také prostory pro média. Tyto místnosti pak budou také využity pro kulturně-spoločenské či vzdělávací akce.

„Pro média jsou určeny dvě místnosti, jedna konferenční a druhá jako středisko či pracovna pro

novináře. Vše bude vybavené audio technikou, promítacími plochami, vybavení bude moderní, takže místnosti budou vhodné pro další akce typu seminářů, školení a podobně. Tyto prostory budou také nabízeny širokému okolí pro firemní akce, rovněž se zde dají pořádat koncerty malých forem,“ poukázal Milan Příbyl.

Místnosti situované přes tři podlaží pojmu až 800 lidí. Pro společenské akce se mohou různě přepažit a vytvořit moduly pro 25, 50, 100 a 250 lidí podle potřeby. „Bude možné uspořádat několik konferencí najednou pro různé společnosti,“ nastínil.

V západní tribuně potom bude umístěn Sport Bar, Fan shop a Síň slávy královéhradeckého fotbalu.

Pro firmy a společnosti jsou k dispozici skyboxy, na stadionu jich bude 12. „Skyboxy budou vybaveny podobně, kuchyňka, stůlek, sedačka, případně křesla. Budou pro 10 lidí, u okna ještě bude stůlek se třemi stoličkami. Firmy budou mít skyboxy k dispozici neustále. Pro společnosti, které nesídlí v Hradci Králové, může být zajímavé využít skyboxy pro svá jednání s obchodními partnery v průběhu pracovního týdne,“ uvedl Milan Příbyl.

Z pohledu hlediště budou ochozy skýtat klasickou tribunu, V.I.P. místa a také tribunu pro rodiče s dětmi, která bude oddělená od běžných fanoušků. V přízemí pod tribunami bude k dispozici šest kiosků s občerstvením a dostatek sociálních zařízení nadimenzovaných na kapacitu stadionu 9 300 lidí.

Uvnitř arény bude dále běžecký tunel s dráhou. „Zde se ještě řeší, jakou finální podobu bude mít,“ poznamenal Milan Příbyl.

Vně stadionu bude klasický běžecký ovál o délce 600 metrů. „Vnější šestisetmetrovou dráhu asi nejvíce využijí zájmoví sportovci, běžci, in-line bruslaři. Výhodou je, že si všichni mohou přesně odměřit délku, kterou uběhli nebo ujeli.“

Amfiteátr a víceúčelové hřiště směrem k Orlici

Mezi arénou a Orlicí, řekou protékající poblíž stadionu v Malšovicích, je v plánu vybudování víceúčelového kurtu, který bude mít mnohé využití. „V další etapě rozvoje území je v plánu workoutové hřiště, které bude v místě, kde dříve bývalo dětské dopravní hřiště,“ doplnil Milan Příbyl.

V prostoru k Orlici se bude také nacházet amfiteátr využitelný pro koncerty a podobné akce. „Je tam mírný svah a pod ním může být umístěno pódium, stage. Zde se také mohou konat kulturně-společenské akce,“ řekl člen vedení klubu.

K dispozici bude velké parkoviště s kapacitou pro více než 500 aut. „Může být využito pro dožínky, jarmarky, pouť. Pro tyto akce mohou sloužit kiosky v útrokách stadionu a sociální zařízení, takže nebude třeba zřizovat mobilní toalety.“

V severní tribuně, která je také směrem k Orlici, se nyní řeší zřízení osmi šaten se sprchami a sociálním zařízením. „Jsou určené k pronájmu pro jednotlivce, kluby i veřejnost, pro jejich aktivity, nebo v zimě pro fotbalové týmy, když se budou hrát zápasy na umělém trávníku,“ uvedl Milan Příbyl. Bude tam také kabina pro rozhodčí a kanceláře pro Královéhradecký krajský fotbalový svaz a Okresní fotbalový svaz Hradec Králové se samostatným vchodem. Na druhé, jižní straně stadionu je potom v plánu malá ubytovna se šesti pokojíky.

Konečná podoba stadionu z pohledu multifunkcí se teprve dojednává a rýsuje do konečné podoby. „Zbývá ještě vyřešit řadu otázek a cílová podoba bude předmětem dalších jednání,“ uzavřel Milan Příbyl. Každopádně už nyní je zřejmé, že nový multifunkční stadion v Hradci Králové bude skýtat dostatek komfortu a rozmanitého využití. ■

Salonky

EXKLUZIVNÍ ROZHOVORY
TOMÁŠE KULHÁNKA

DEBATY
POD BÍLOU VĚŽÍ

Pouze na
www.salonkyhk.cz

Trocha nostalgie Hradečáky určitě nezabije – 1. díl

Nedávno za mnou přijel kamarád s manželkou, kteří již dlouhá léta, ještě před rokem 1989, žijí v Německu. Provedl jsem je první den naším krásným městem, odpole dne jsme trochu pojedli na Starém městě v jedné z četných restaurací a spokojeni jsme zakončili den jazzovou muzikou a kvalitním vínem ve večerních hodinách u nás doma. Druhý den mě požádali, že by měli zájem si jít někým zatančovat do nočního podniku a oživit vzpomínky, když ještě bydleli v Hradci Králové a chodili tancovat do Palmové zahrady nebo do Hradní vinárny na Staré město k panu Václavu Hesovi. Přiznám se, že to byl pro mě velice těžký úkol, který jsem jim nemohl bohužel splnit. Doba se totiž změnila a dnes už živá hudba ve vinárnách a nočních podnicích u nás v Hradci Králové vlastně ani neexistuje. Hned jsem zavzpomínal a v hlavě mi proběhly všechny ty tančírní, vinárny a další podniky, kde každý večer hrála živá muzika až do 2-3 hodin do rána. Stávalo se, že jsme někdy chodili do pra-

covního procesu přímo z nějakého tohoto zábavního nočního podniku. Pokusím se proto starším Hradečákům trochu osvěžit tuto dobu a zavzpomínat, kam se chodilo tancovat a bavit se. Zároveň si připomenout kapely a muzikanty, kteří tam pro nás tehdy hrávali.

Každý den kromě neděle hrála živá muzika ve vinárnách Bystřička, Hradní, Alessandria, Avion (Prádelna), Černigov nahoře ve 14. poschodí i dole ve vinárně. V Bystřičce působili dlouhá léta manželé Říhovi a tak zvaní „vyhazovači“, bratři Franta a Mirek Chládkovi. Bystřička byla už od nepaměti velice populární podnik a dostat se tam bylo někdy těžké, protože tam bylo téměř vždy plno. Ten, kdo se znal s Frantou nebo Mirkem Chládkovými, to měl vždy lehčí se tam nakonec nějak dostat. Hráli tam vždy dobrá kapela, a proto byla tato vinárna v centru města celý týden hojně navštěvovaná. Hradní vinárna na Starém městě byl noblesní podnik, kde její šéf pan Václav Hes velice dbal o úroveň této

vinárny, a proto si nikdo nedovolil tam přijít opilý nebo naprosto nevhodně ustrojen, a tak se tomuto podniku vyhýbali různí týpkové oblokem. Další vinárna na úrovni byla v Černigově, kde dlouhá léta pracovala obsluha bratří Rudolf a Stanislav Hamrlové. Nahoře ve 14. poschodí hrála každý den též živá hudba a zde kraloval známý hradecký vrchní František Zadrobílek. Tito tři pánové byli, jak se říká, stará škola, ke spokojenosti všech hostů v Černigově. Pravým opakem byla potom vinárna Avion - Prádelna, kam chodili návštěvníci z různých restaurací se dále pobavit a sako a kravata zde nebyly už tolik žádané. Na Slezském Předměstí bývala i vinárna v hotelu Alessandria a i tam se chodilo bavit.

V Hradci Králové bylo opravdu kam chodit a v té době se tancovalo v Adalbertinu, Palmové zahradě, Alessandrii, na Štěláku a v Koruně. Do Adalu se chodilo kolem roku 1958 do velkého sálu a k tanci tam účinkovala kapela Ivana Straky. Tato kapela zde působila i ke konci šedesátých let v trochu jiném složení, a to s muzikanty Tondou Svobodou, Mirkem Pacholíčkem atd. Po nich tam nastoupil na další léta taneční orchestr PKO a později, kdy se chodilo tancovat dolů do vinárny, se zde střídaly 5× týdně party kolem muzikantů Luboše Dolénka, Oty Štantejského, Jiřího Dvořáka a Josefa Strnada.

Noblesní a velice krásná Palmová zahrada vedle hotelu Grand (správně Bystrica) fungovala pro zábavu a tanec vždy ve středu a v sobotu. Zde měl vše již u vchodu na starosti už na pohled přísný pán s přezdívkou Prezident, který se tam staral

o chod tohoto podniku a bez saka se tam tenkrát nikdo nedostal, jedině za jistý poplatek mu bylo zapůjčeno v šatně, za přísného dohledu Prezidenta. Pokud potom v sále nastal nějaký problém, vždy vše urovnal Prezident a s každým problémem si tam poradil. V Palmici, jak jsme jí říkali, hrál zásadně jedině Jiří Hasal se svojí kapelou a jejich muzika šla vždy s dobou. Zpívali tam postupně zpěváci Libuše Kalistová, Láďa Mareček, Jan Kulhánek, Áda Vyskočil, Jiří Balčárek, Ruda Černík ml. a další. Z těch známých hradeckých muzikantů tam hráli např. nezapomenutelný saxofonista Mirek Pacholíček a kytarista Jiří Švehlík. Mezi těmi palmami tam bylo útulné a velice distingované prostředí, připomínající prvorepublikové tančírní, kde se musel každý cítit jako v jiném světě. Veliká škoda pro Hradec, že tento originální sál po roce 1989 skončil a vzal za své potom, co si tam udělali k nelibosti Hradečáků Vietnamci tržnici, samozřejmě za přispění majitelů tohoto objektu. Pamětníci proto mohou na dobu, kdy vše ještě fungovalo, už jen vzpomínat. V kavárně Grand se dělala nejlepší káva v Hradci a vždy v neděli tam hrál se svými muzikanty pan Emil Zoubele k poslechu. Chodilo se sem hlavně na dobrou kávu a příjemné kavárenské prostředí s nezapomenutelnými číšníky panem Pacákem a Šimkem, kteří tomuto podniku tenkrát dávali takovou nostalgickou vzpomínku, jak to asi vypadalo u nás v předválečných kavárnách.

Ve své době byl KD ROH, ale pro každého Hradečáka Štělák, hojně navštěvovaný a bylo tam spousta různých kulturních aktivit. Ve velkém sále každou sobotu večer hrál taneční orchestr k tanci. V neděli od 15 hod. se sem zase chodilo na tak zvané čaje a k tanci hrály opět velké taneční orchestry a později třeba i rocková kapela Unisono s Petrem Štěpánkem. Vystřídaly se tu postupně od začátku šedesátých let kapely Zderka Slabého, Otty Petra a Mirka Mužíka. Pravi-

delní návštěvníci čajů a plesů na Štěláku si určitě vzpomenou na nepřeberné množství muzikantů a zpěváků. Byli to dnes již legendy Ota Štantejský, Mirek Pacholíček, Jiří Svoboda, Jiří Beneš, Jan Freiburg, bubeník Ronald Stolz a další a další. Pamětníci si určitě vzpomenou na zpěváky, kteří zde působili, jako např. Hana Černochová, Yvona Šimlová-Hálová, Jarča Poldová, Věra Beková-Koutová, Láďa Hruška, Slávek Novák, Jarča Semerák, Jiří Křídlo, Bohunka Bisová a samozřejmě i další. Ve své době fungoval v malém sále v sobotu v pozdních hodinách „Night club“ a hrálo zde k tanci Combo D pod vedením Jiřího Dvořáka. Za tu dobu zde účinkovalo spousta zpěváků jako např. Láďa Mareček, Jitka Tejkalová-Buchtová, Yvona Šimlová-Hálová, Jan Kulhánek, Jiří Balčárek atd. Bylo zde velice útulné, příjemné prostředí a končilo se zde až hodně po půlnoci. V dalších letech již k rockové éře patřil každou středu velký sál nebo Dřevěná bouda rockovým kapelám a bigbit se hrál i v malém sále. Jednalo se o šedesátá a sedmdesátá léta a chodilo se sem na kapely Sextons, Mavis anebo skupinu Hroší. V restauraci se ještě pořádalo každou neděli odpoledne hraní s tancem s populárním Rudou Černíkem st. a jeho kapelou pro starší ročníky a bylo zde také vždy plno.

Dalším místem, kam se také chodilo za zábavou a hlavně tančit, byl hotel Alessandria na Slezském Předměstí, kde hrával v sobotu večer Josef Fröhlich se svojí kapelou

a zpěváky Ivonou Šimlovou-Hálovou a Karlem Kořízkem. Posledním v pořadí byl bývalý Závodní klub ZVÚ Koruna, kde mnoho a mnoho let měl pravidelné sobotní večery při dechovce kapelník František Štejnár. V neděli se tam také na začátku šedesátých let odbyvaly čaje, kde hrál a zpíval temperamentní trumpetista Láďa Svoboda. V roce 1968 tam na nedělních čajích začala hrát kapela Lyra 68, u které začínal jako trombonista Josef Strnad, dnes kapelník Art Jazz Band. Velice kouzelným místem, kam se chodilo za tancem a dobrou muzikou, byly Jiráskovy sady. Ke konci padesátých let zde v restauraci působila kapela s trumpetistou a zpěvákem Láďou Svobodou a Hradečáci si toto místo velice oblíbili a chodili sem velice rádi. Když zde tato kapela skončila, tak se hrálo venku v parku, a měl zde angažmá známý kytarista Miroslav Kefurt se svojí skupinou a na kontrabas zde hrál a zpíval začínající Karel Hála, rodák z Hradce Králové. Jiráskovy sady se zavíraly pravidelně ve 21 hod., a proto zde tato zábava končila vždy o hodinu dříve a muzika Miroslava Kefurta se tradičně loučila, tenkrát populární skladbou v interpretaci Karla Hály „Když chlapi se loučí“ k velké nelibosti tanečnicků na parketu a ostatních návštěvníků.

Tak to bylo mé menší nostalgické zavzpomínání na dobu, kdy se hrálo každý den živě po vinárnách a středa, sobota, neděle v tančírních v našem královském městě Hradec Králové. ■

Slávek Trávníček

Doby, kdy jsem musela mít nejdražší auto, jsou pryč

Už čtvrtým rokem je ambasadorkou Porsche Hradec Králové bývalá úspěšná biatlonistka Gabriela Soukalová. V rozhovoru vypráví o tom, jak spolupráce vznikla a jaký má ona osobně vztah k autům. Prozrazuje také, jaký má vztah k Hradci Králové a na co se nejvíce těší v roce 2023.

Jak spolupráce s Porsche Hradec Králové vznikla a proč jste si vybrala právě ji?

Spolupráci s Porsche Hradec Králové jsme si vybrala hned z několika důvodů. Tím stěžejním bylo nevědomky seznámení s Filipem Klvaňou, šéfem hradecké pobočky. Potkali jsme se úplně náhodou na Luční boudě, kde jsem byla na výletě s rodinou. Dali jsme se do řeči, strávili spolu velmi příjemně odpoledne. Někdy čas na to mě Filip oslovil

s nabídkou spolupráce, a jelikož jsme již tou dobou byli přátelé a ve spolupráci jsem viděla smysl, šla jsem do toho. Trochu už jsem vyrostla ze spolupráci, kde to člověk cítí napůl anebo vůbec. Spolupráce s Porsche Hradec Králové od začátku splňovala všechna moje očekávání a představy.

Dalo by se říct, že se jedná o spolupráci snů?

Ano, přesně. Pobočka Porsche Hradec Králové je navíc naprosto geniální v tom, že je malá, je tam určitý počet zaměstnanců. Když tam jdu, je to jako jít domů. Otevřu dveře a vím, kdo kde sedí, povídá si, to mě opravdu baví. Cítím se být součástí kolektivu, ze kterého dýchá pozitivita. Myslím, že pozitivní přístup vnímají i zájemci o vozy, které lze potkat s úsměvem od ucha k uchu. Často také

trávím chvíle přímo v garáži s kluky, kde opravují vozy. Nejsem totiž úplně nejlepší řidič. (smích)

Jak dlouhou dobu už s Porsche Hradec Králové spolupracujete?

Spolupráce trvá již čtvrtým rokem.

Na jakých hodnotách spolupráce stojí, říkáte, že to musíte cítit. Co to znamená?

Přátelství je pro mě asi první hodnotou. Potom určitě slušný přístup, fair play a smysl pro humor.

Co konkrétně funkce ambasadorky obnáší a jaké jsou tím spojené aktivity?

Moje role je zaměřená na propagaci přes sociální sítě. Čas od času prezentuji nějaké video z běžného života, kde je vůz součástí. Vždy se snažím vybírat situace, které nejsou vykonstruované. Dále se čas od času věnuji klientům v rámci například předváděcích akcí. Občas jsem také součástí akcí přímo pro zaměstnance. Je to hlavně o domluvě, úplně se nedívám na to, co je psané ve smlouvě. Snažím se spolupráci dávat více, než je standard. Cítím to tak a když můžu, přijedu na akci, i když to není moje povinnost.

Jakožto ambasadorka jezdíte vozem z pobočky Porsche Hradec Králové. Vybíráte si ho sama?

Moje požadavky byly pouze ohledně velikosti. Už to není jen o mně, ale také o mé rodině. U menšího osobního vozu jsem chtěla větší kufr. Každý, kdo má malé dítě, si asi umí představit, kolik s sebou najednou člověk vozí věci. Aktuálně mám Škodu Kamiq. Auto moc velce nevyžadá, naskládáme se do něj však všichni i s kočárkem. Jsem moc ráda, že Porsche Hradec Králové podporuje i můj nadační fond, který pomáhá lidem s poruchami příjmu potravy. Druhý vůz tedy využívá má nadace Fond Gábi.

Spolupracujete se značkou aut, jaký máte vztah k autům? Líbí se vám rychlá jízda či sportovní vozy?

Když jsem byla mladší, preferovala jsem rychlejší auta, bavilo mě to, byla jsem zvyklá zažívat spoustu adrenalinu. Teď už je to jinak. Máme malou Isabelku, takže se dívám spíše na bezpečnost. Doby, kdy jsem musela mít nejdražší auto na trhu, jsou pryč. Chci, aby mě dovezlo, kam potřebuji, a bylo pro mě a rodinu bezpečné.

Máte nějakou vtipnou historku o řízení, kterou byste nám mohla prozradit?

Loni na jaře jsem odjížděla z hradecké pobočky a spěchala. Nedala jsem si pozor, kolik mám benzínu v nádrži, a na dálnici mi došel. Rozhodla jsem se stopovat a zastavila mi jedna mladá studentka. Hodila mě k pumpě, kde jsem si koupila kanystr, a odvezla mě zpět k autu. Bohužel ze spěchu odjela hned, jak jsem vystoupila, a zavřela dveře, a to i s kanystrem. Chvilí jsem čekala, jestli jí to nedojde a nevrátí se, bohužel se tak nestalo a já celý proces musela opakovat. Když jsem na pumpu dorazila podruhé a zase kupovala kanystr, koukali na mě jako na blázna a klepali si na čelo. (smích)

V Hradci máte čast rodiny, máte zde nějaká oblíbená místa, kam se ráda vracíte?

Jako menší jsem tu trávila čas o prázdninách u tety a strejdy. Teď, když jsem starší, jsem bohužel natolik zaneprázdňena, že netrávím ani moc času u sebe doma. Na různé významnější události a svátky se snažím s rodinou setkat, ať už tady v Hradci, nebo u nás v Jablonci nebo tety v Jilemnicích. Na rodinné sešlosti si docela potrpíme, jsme velká rodina a držíme pospolu. V Hradci to mám ráda, hodně času jsem trávila na Stříbrňáku, kde jsem hrála beach. Město se mi líbí, je to takový architektonický unikát.

Na co se nejvíce těšíte v nadcházejícím roce?

Vzhledem ke svému pracovnímu vytížení se asi nejvíce těším na nějakou delší dovolenou. V rámci práce sice hodně cestujeme, ale je to pořád za prací, tam se nestane, že bychom měli den klid. Těším se na dovolenou u moře, kde prohřejeme kosti a užijeme si to bez dalších starostí. ■

Rada v Hradci fotbalově ožil: Klub mi podal pomocnou ruku

Třetí sezonu patří ke strůjcům úspěšných výsledků fotbalového Hradce Králové. Bývalý reprezentant Jakub Rada je nyní kapitánem týmu, který se už druhou sezonu pohybuje v nejlepší šestce první ligy.

❦❦ JIŘÍ TŮMA, FOTO: LUBOŠ LORINC / FCHK.CZ

V Hradci Králové žijí fotbalové obrození. Pětařetiletý záložník Jakub Rada se v minulé sezoně stal s devíti góly nejlepším střelcem Votroků a výrazně přispěl k šestému místu, což bylo nejlepší umístění klubu v první lize od roku 1963. V letošním ročníku vede tým, který přezimuje na páté příčce, z pozice kapitána. Přitom to není tak dávno, co rodák z Prahy chtěl svoji kariéru ukončit.

„Působení v Hradci vidím pozitivně, řekl bych až skoro snově,“ řekl Jakub Rada v podcastu pořadu Klubovna.

„Loňská sezona byla famózní, letošní je také dobře rozjetá, byl si všichni uvědomujeme ten konec,

nicméně teď se musíme dobře připravit na jaro,“ připomněl Rada závěr podzimu, v němž Votroci třikrát v řadě prohráli. Do té doby se dlouho drželi dokonce na čtvrté pozici.

Hradeckému týmu se daří, přestože v létě odešly opory Adam Vlkanova, Jan Mejdr a Jan Král. „Všichni jsme byli plni očekávání, jak si pozměněný tým sedne, přece jen přišlo i několik nových hráčů. Jsem mile překvapený, jak se nám dařilo. Ještě kdybychom dohráli lépe konec podzimu a měli o čtyři body navíc, tak by byla spokojenost úplná,“ poukázal Rada, který po odchodu Vlkanovy do Plzně navlékl kapitánskou pásku.

V čem je Jakub Rada jiný kapitán? „Adam tady nastavil všechno perfektně. Stačilo si jen pásku navléknout a všechno fungovalo,“ prohlásil s úsměvem Rada, ale pak už ve vážnějším tónu dodal: „U Adama jsem si cenil, že na hřišti za to uměl vzít. Vůbec se nedivím, že teď jsme na něj mohli koukat v Lize mistrů na Bayernu Mnichov.“

Důvěra ředitele. Sabou jediný věřil

V minulé sezoně si Jakub Rada vytvořil osobní střelecký rekord, když vstřelil devět gólů. To se mu v kariéře předtím ani jednou nepovedlo. V jednom ročníku dal nejvíce pět gólů, a to v dresu Bohemians a Mladé Boleslavi. „Až jsem z toho byl opařený, když mi na tiskovce novináři ukázali tabulku střelců a já měl víc branek než třeba útočníci Sparty a Slavie. Ale vnímal jsem to dobře, užíval jsem si to, protože jsem byl v pozici, kdy se tohle ode mě už nečekalo. O to víc jsem si to užíval,“ uvedl.

V čem mu nejvíce Hradec pomohl? „Už jsem měl dost černých myšlenek a bylo to tím, že jsem tady dostal šanci. Za to Hradci vděčím nejvíce. Sportovní ředitel Jirka Sabou byl možná poslední člověk v republice, který mi věřil a dal mi příležitost. Dovolím si tvrdit, že jsem tu jeho důvěru splatil,“ povídal.

Na východ Čech Jakub Rada přišel v lednu 2020 z Bohemians Praha, kde se dostával ze zranění kolena. „Jen jsem potřeboval dostat příležitost, což se předtím na Bohemce nestalo. V minulosti jsem klubu hodně pomohl, ale když jsem potřeboval pomoc já, tak se tam ke mně všichni otočili zády, zatímco Hradec mi podal pomocnou ruku. Uzdravil jsem se, potrénoval a ukázalo se to i na hřišti,“ pokyvuje hlavou bývalý reprezentant. Jestli bude pokračovat i v další sezoně, Jakub Rada neví. Sám

JAKUB RADA

Narozen: 5. května 1987 v Praze

Klub: FC Hradec Králové

Fotbalová kariéra: 1993–2006 Sparta (mládež), 2006–2013: Sparta Praha, 2008: Kladno, 2008: Slovan Bratislava, 2012–2015: Bohemians, 2015–2019: Mladá Boleslav, 2018–2019: Trnava, 2019–2020: Bohemians, 2020–dosud: Hradec Králové.

Největší úspěchy: 2008: mistr slovenské ligy se Slovanem Bratislava, 2016: vítěz českého poháru s Mladou Boleslaví, 2019: vítěz slovenského poháru s Trnavou, účastník skupiny Evropské ligy. Starty v české reprezentaci.

si to vyhodnotí po sezoně. Každopádně zahrát si v nové aréně, která se má otevřít v létě příštího roku, je nejen pro něj velkým lákadlem.

„Co se bude dít příští sezonu, to se bude odvíjet od jarní části. Rád bych si ale na novém stadionu zahrál. Je to obrovská motivace pro nás pro všechny. Jsme domluveni, že po konci sezony si sedneme a vyhodnotíme si to. Ale hlavně si to musím vyhodnotit já sám, zdravotní stránka už je na hraně,“ zdůrazňuje Rada.

INZERCE

jsme
**FITNESS
FOOD
MENU**

SESTAVTE SI SVÉ
MENU NA MÍRU

WWW.JSMEFFMENU.CZ

„Již 11 let připravujeme moderní a komplexní způsob zdravého stravování.“

Nejvíce let strávil ve Spartě

S fotbalem Jakub Rada začínal v šesti letech na Spartě, hráčem letenského klubu byl dvacet let, ale za A-tým si nikdy nezahrál. „Určitě mě to mrzelo, když v jednom klubu strávíte tolik let od dětí až po dospělé a za áčko si nezahrajete,“ vrací se zpět. Tehdy to ovšem odchovanci měli ve Spartě těžké. Kádr byl nabitý. „Slezl jsem těsně před vrcholem,“ pokrčil rameny Rada. „Na druhé straně v té době měla Sparta extrémně nadupaný kádr, hrály se poháry, pamatuji, že se tam od nás z béčka dostávalo málo kluků, pro odchovance tam nebyl prostor, museli jít do jiných ligových týmů, někteří se pak vraceli zpátky, Sparta je dokonce zase kupovala. V béčku jsem měl silnou pozici, byl jsem i kapitán, ale do áčka to nevyšlo. Nakonec jsem byl rád, že jsem mohl jít do Bohemky,“ popisuje tehdejší dění.

Dnes už to mají odchovanci ve Spartě lepší. „Průchodnost do áčka je vyšší. Za nás tehdy chodilo do béčka až osm hráčů z áčka, kádr byl našlapaný, hrála se Liga mistrů. My pak v béčku losovali, kdo půjde alespoň na lavičku,“ doplňuje s úsměvem.

Zajímavé je, že stejný fotbalový osud, jako prožil Jakub Rada, měl i jeho o čtyři roky starší bratr Tomáš. „Dřív jsme se o tom bavili, ale teď už to neřešíme. On to měl ještě těžší. Tím, že je o čtyři roky starší, konkurence byla ještě větší. Tehdy byl ve svém ročníku v mládeži mezi třemi nejlepšími hráči, před ním byli Venca Svěrkoš a Tomáš Sivok, přesto mu to stačilo jen na béčko Sparty. Do áčka se

tehdy z odchovanců dostali jen Tomáš Jůn a před ním Tomáš Rosický. Třeba Tomáš Hübschman tehdy musel odejít na hostování. Ani takoví hráči neměli šanci,“ poukázal.

„Svého času měl stejný příběh jako já. Potom se mu ozvala Plzeň a šel jinou cestou,“ říká Jakub Rada na adresu bratra Tomáše, který s Plzní posléze získal titul, mimo jiné si poté zahrál ve Slovákovi a v tureckém Sivassporu.

Zahraniční angažmá na Slovensku

Největší úspěchy Jakub Rada sklízel na Slovensku, kde působil ve dvou klubech – se Slovanem Bratislava získal v roce 2008 mistrovský titul, o deset let později s Trnavou vyhrál slovenský pohár a zahrál si základní skupinu Evropské ligy.

„Ve Slovanu jsem byl ještě mladý vyjukaný janek, odehrál jsem asi jen dva zápasy, ale zase jsem se hodně věcí naučil od výborných fotbalistů, jakými byli například Jožka Valachovič či Samuel Slovák. Slovan se v té době dostával z krize a hned v první sezoně jsme získali titul. V průběhu sezony přišel majitel, který tam je dodnes, a klub vrátil na úroveň, kam patří,“ vzpomíná Jakub Rada.

„Trnava, to už bylo něco jiného. Přivedl mě tam pan Hořtých. V té době mě odepsali v Mladé Boleslavi a pan Hořtých s trenérem Látalem mi dali

důvěru, kterou jsem jim splatil. Pamatuji si, že mi volal čtyři dny před prvním předkolem Ligy mistrů, kam jsme se sice neprobojovali, ale dostali jsme se do základní skupiny Evropské ligy. Pro mě to tenkrát byly životní zápasy,“ vyzdvihl.

Trnava je známá bouřlivým prostředím. „Přirovnal bych to k našemu Baníku Ostrava. Když byl v Trnavě vyprodán stadion, bylo tam 18 tisíc lidí, kteří dokázali vytvořit parádní fotbalové prostředí, řekl bych až takové turecké,“ poznamenal.

Právě v Turecku si Jakub Rada mohl zahrát, nabídku měl. „Po zahraničním angažmá jsem toužil hodně. Netušil jsem, že obě budou na Slovensku, což není nic proti Slovensku. Když jsem byl v reprezentaci, tak jsem měl blízko do Turecka a Rakouska, jenže pak přišlo zranění a sešlo z toho.“ Zranění kolena Jakuba Rada hodně zbrzdilo. Bylo to v době, kdy nakoukl do české reprezentace. „Nejprve mě povolal Pavel Vrba. To jsem nečekal a bylo to překvapení, dlouho jsem býval mezi náhradníky a na jednu koukám na televizi a v nominaci vidím svoje jméno. Byl jsem jako ve snu,“ popisuje.

„Potom jsem se však zranil. Byl jsem tehdy v Boleslavi a hráli jsme zápas zrovna s Hradcem a na konci prvního poločasu jsem si v koleně utrl křížák a poranil další věci. Hráli jsme v sobotu a v pondělí jsem se měl hlásit na reprezentačním srazu už pod novým trenérem Karlem Jarolímem. V té době jsem měl zprávy, že bych tam nemusel být jen do počtu. Zrovna jsme měli hrát v Německu. Na to jsem se těšil, do té doby jsem hrál tak akorát Fifu za Bayern Mnichov a teď bych si proti hráčům, jakými je Thomas Müller, sám zahrál. Tohle zranění mě srazilo. Dlouho jsem z toho byl špatný,“ přiznává Rada.

Není divu, že právě zdraví je hlavním přáním Jakuba Rada do budoucna. „Osobním přáním je, aby drželo zdraví a abych tady v Hradci dokázal týmu ještě pomoci a také dát ještě nějaký ten gól. Z pohledu týmu si přeji, abychom se pohybovali v klidných vodách a při vši pokoře se vyhnuli skupině o udržení. A pokud to dobře půjde, jak už bylo řečeno, rádi bychom si zahráli v nové aréně,“ uzavřel Jakub Rada. ■

INZERCE

PUNK PAJAMA PARTY

DIVADLO ŠTÚDIO TANCA, BANSKÁ BYSTRICA

Intenzivní představení spojující
punkový koncert
se současným tancem

ÚTERÝ 17. 1.
UFFO TRUTNOV / 19:00

ETIKETA

VE ZKRATCE

One man show
Ladislava Špačka

Vtipně a s nadhledem
o pravidlech společenského
chování v každodenním
profesním, společenském
i osobním životě.

středa 18. 1.
UFFO Trutnov
19:00

UFFO TRUTNOV
WWW.UFFO.CZ

LOSA vás zasvěceně provede současným uměním

Prostor pro současné umění Luxfer Open Space (LOS) sídlící v bývalé Steidlerově kovárně v České Skalici, který žil letos bohatým uměleckým životem zahrnujícím mnoho výstav a rezidencí českých i zahraničních umělců, má smělé plány i v příštím roce. Už v roce 2018 totiž ve Vile Čerých zahájil Akademií, jejíž součástí jsou kurzy akreditované ministerstvem školství v rámci dalšího vzdělávání pedagogů, v nichž chce po covidové pauze pokračovat i v roce 2023.

Společně proniknout do hlubin, zákoutí, za rohy i pod pokličky současného umění. Zjistit, o čem v současné době přemýšlejí umělci a umělkyně, v čem se shodují, případně rozcházejí a co hýbe uměleckým světem v širším měřítku. To je smyslem Luxfer Open Space Akademie (LOSA), která se od ledna do června uskuteční právě v Luxfer Open Space, a organizátoři mají v plánu kurzy, které se v předešlých dvou bězích konaly v náhodském

ci rovněž české umění a nová média. Pátá lekce se soustředí na Ideu jako determinant. „Kurzy budou obsahovat celodenní aktivity a absolvent získá osvědčení v rámci dalšího vzdělávání. V programu usilujeme mimo jiné o to, aby se v oddělených kurzech v návaznostech porovnávalo současné zahraniční umění s tím českým,“ řekl Roman Rejhold, ředitel LOSA.

Tematicky zaměřené kurzy kladou důraz především na pochopení idejí a souvislosti vývoje umění. „Jsme přesvědčeni, že hlubší znalost současné kultury je klíčem k uchopení dnešního světa a nezbytná pro jeho interpretaci žákům a studentům nejen uměleckých oborů,“ vysvětlil ředitel Rejhold. Zároveň poznamenal, že snahou organizátorů je šířit povědomí o aktuálních fenoménech vizuální kultury formou odborných přednášek, diskuzí a komentovaných prohlídek. Pro rok 2023 jsou připraveny tři termínové možnosti kurzů, na které je možné se přihlásit již nyní. Informace o termínech a přihlášky jsou na: www.galerieluxfer.cz.

Edukační program pořádaný Luxfer Open Space, z. s., společně pod záštitou Fakulty výtvarných umění VUT v Brně míří na aktuální tendence v umění a jejich historický kontext. Institute i program kurzů jsou akreditovány Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky v programu pro další vzdělávání pedagogů. Po absolvování kompletního kurzu, který je zdarma, účastníci, jak už bylo zmíněno, obdrží oficiální osvědčení. ■

regionu, rozšířit do celého Královéhradeckého kraje. Program akademie, při níž účastníci společně s hlavní lektorkou Kateřinou Štroblovou a lektorem Filipem Jakšem v pěti lekcích projdou nejzapeklitějšími uměleckými tématy a přístupy, je určen zejména pro pedagogy základních uměleckých a středních škol se zaměřením na výtvarnou výchovu i kulturní dějiny a každého, kdo se chce zorientovat ve světě současného umění.

Součástí LOSA budou prezentace aktuálních souvislostí současného umění napříč všemi kategoriemi, jako jsou videoart, fotografie či malba. První a druhá lekce se zaměří na Akci jako platformu uměleckého vyjádření a také na umění akce v Čechách. Třetí a čtvrtá lekce je na téma Vidění světa prizmatem nových médií zahrnující

Trombon považují za nejkrásnější hudební nástroj

☞ HYNEK ŠNAJDAR,
FOTO: ARCHIV JURY TŘOSE

Muzikant a fotograf. To je Jura Třos. Původem Ostravák se s francouzskou manželkou, která je rovněž hudebnice, usadil na východě Čech. A měl k tomu pádný důvod. Před více než třemi dekadami totiž udělal konkurz a dodnes je jako hráč na trombon členem hradecké filharmonie. Kromě toho je vášnivý jazzový muzikant a navíc fotí své kolegy v akci, za což získal druhé místo v prestižní soutěži Jazz World Photo. Rád také svůj objektiv zaměřuje na atmosféru bleších trhů ve Francii, kam často jezdí se svou rodinou.

Jste členem Filharmonie Hradec Králové jako hráč na trombon. Jak k tomu došlo?

Je to už více než třicet let, kdy byl vypsan konkurz na trombon do hradecké filharmonie. Zúčastnil jsem se ho, konkurz udělal a od té doby jsem jejím členem.

Pocházíte z Ostravy. Vzpomínáte si, jaké to bylo opustit toto město a odstěhovat se do východních Čech?

Ostravu jsem opustil už v době, kdy jsem skončil školu a šel na vojnu, což bylo v revolučním roce 1989. Během vojny jsem udělal konkurz do olo-

moucké filharmonie a po roce už jsem šel do východních Čech. Nebyl to pro mě nijak dramatický přesun.

Jaké byly vaše první hudební kroky?

Nepocházím z muzikantské rodiny, ale toužil jsem hrát na klavír. Rodiče mně ho tedy koupili a hrál jsem na něj asi osm let. Protože jsem měl rád Felixe Slovácka, chtěl jsem hrát na klarinet nebo saxofon. Na tento nástroj ale tenkrát nebylo v hudebce volné místo, tak mě vzali na hobo, což jsem zkusil asi rok.

Pak jste se stal trombonistou?

Ano. Jeden kantor se mě zeptal, jestli nechci hrát raději na trombon, že mě připraví na konzervatoř. Rok jsem na tento nástroj denně cvičil, absolvoval talentové zkoušky a dostal se na konzervatoř.

Čím je tento nástroj výjimečný?

Trombon každopádně považuji za nejkrásnější hudební nástroj. Ha ha ha. Samozřejmě, každý nástroj má své specifikum. Trombon má ale krásnou barvu zvuku a v symfonickém orchestru své nezastupitelné místo.

Co vám daly více než tři dekadý působení v hradecké filharmonii?

Získal jsem nejen obrovskou hudební praxi, ale také to silně obohatilo můj život. Je krásné dělat to, co vás baví. Musím však upozornit na skutečnost, že je to mnohdy velmi náročná práce, kdy je před každým koncertem třeba absolvovat řadu zkoušek včetně generálky a udržet pozornost během celé zkoušky není tak jednoduché, jak by se zdálo. Navíc se repertoár neustále mění.

Představuji si, že je toto těleso spíše zaměřené na klasickou hudbu, ale vy také hraje jazz. Je těžké se přeorientovat z jazzu na klasiku a naopak?

Je to samozřejmě jiná hudba. S přesunem z klasické hudby na jazzovou však nemám žádný problém. Už na konzervatoři jsem se ve Frýdlantu v Čechách účastnil jazzové dílny, která existuje dodnes. Dojždějí tam hudební kapacity nejen z České republiky, ale také z Ameriky, Anglie a dalších zemí. Tam jsem se například seznámil s klavíristy Karlem Růžičkou, Emilem Viklickým nebo basistou Františkem

SALONEK

Hynek Šnajdar

Překonat překážky

Když už se zdálo, že po covidové pandemii nastanou lepší časy, přišla ruská invaze na Ukrajinu, nebyvale vzrostla inflace, vše se zdražilo a nastala energetická krize, v minulém roce prostě citelně převažovaly špatné zprávy nad dobrými. Přestože úvod tradiční rubriky magazínu

Salonky nezní příliš optimisticky, je nutné konstatovat, že překážky byly, jsou a budou, a to i v novém roce 2023.

Jak se budou problémy, které nás nepochybně nemínou, řešit, se teprve uvidí. Jedno je jisté, názory na to se budou určitě lišit. Přesto je třeba najít taková

řešení, aby u nás nebyla ohrožena demokracie a svoboda. Je to už dva roky, kdy byl o vánočních svátcích hostem pořadu ČT24 Události, komentáře herec Zdeněk Svěrák, a myslím si, že je důležité připomenout, co tenkrát řekl před vstupem do dalšího roku.

„Každý nový rok je nový. To vypadá jako blábol, ale není. Tím chci říct, že něco se opakuje, ale ne všechno. Vždycky přicházejí nové radosti i starosti. Narážíme na překážky, které jsme vůbec nečekali a jsou pro nás neznámé. Takže se lišíme v názoru na řešení. Naši společníci bych přál toleranci, trpělivost a slušnost,“ sdělil tehdy Svěrák a je zřejmé, že jeho slova platila, platí a platit budou i pro rok 2023. Otázkou je, jaká bude mezi lidmi vůle se jeho přání držet.

S tím souvisí i klíčový okamžik roku minulého, tedy komunální volby. Do nového roku vstoupilo město Hradec Králové s novou garniturou na magistrátu a je zřejmé, že ji čeká spousta výzev a náročných úkolů, jejichž splnění obyvatelé očekávají. Právě v tomto ohledu bude důležitá ochota, i přes názorové rozdíly, věci řešit a být po „svěrákovsku“ tolerantní a trpěliví. V čele města, poprvé v jeho historii, stojí žena. Už tato změna je dosud nevídaná a zcela jistě pozitivní. Nová primátorka Pavlína Springerová to nebude mít snadné, ale je to sebevědomá a zkušená politička, která chce, jak prozradila v nedávném rozhovoru pro Salonky, změnit Hradec.

„Chci přesvědčit lidi, že komunální politika se dá dělat rozumně a skutečně ve veřejném zájmu. Chtěla bych změnit Hradec v tom, aby se začal znovu skutečně rozvíjet. Chci ale především změnit komunikaci. Ráda bych, aby bylo město chápáno jako otevřený partner, který svým občanům naslouchá. Chceme přesvědčit lidi, že jsme tady pro ně,“ uvedla. Věřme tedy, že se jí to povede. Nový rok 2023 nebude určitě jednoduchý, ale překážky je třeba zdárně překonávat. K tomu redakce Salonky přeje hodně štěstí a radostných dní s naším magazínem v ruce. ■

Uhlířem, který hrál s jazzovým kvartetem i s naší filharmonii.

Jazzová muzika je žánrově velice pestrá. Který druh je vám nejbližší?

Z mého pohledu jsou nejzajímavější věci, které vybírám pro svůj festival Jazzinec v Trutnově jeho zakladatel Tomáš Katschner. Jde o současnou jazzovou hudbu, která ještě ctí jakési hudební zákony, a to je mi blížké.

S jazzem je spojená improvizace. Je vám také blížká?

Určitě. Je to ale dlouhotrvající proces. Aby hudbu člověk vstřebal a uměl zároveň improvizovat, je to otázka mnoha let.

Vášim dalším zájmem je fotografování, tedy kresba světlem. Provází vás rovněž od dětství?

Fotil jsem už jako kluk, vždycky mě to přitahovalo, sám jsem si vyvolával filmy a fotky. Koupelna se proměnila s vývojkou a ustalovačem ve fotokomoru. Při nástupu na konzervatoř jsem ale fotografii na jistou dobu opustil. Po nástupu digitální fotografie jsem se opět k focení vrátil.

V roce 2020 jste v prestižní fotografické soutěži Jazz World Photo získal za snímek francouzského pianisty druhé místo. Jak tato fotografie vznikla? Cím porotu tak zaujala?

Těžko hodnotit vlastní fotografii, ale má jistou dynamiku. Na tomto koncertě bylo nejméně dvacet známých fotografů, kteří už tuto soutěž vyhráli nebo se umístili na stupních vítězů, jako například Didier Jallais z Francie či Pablo Reyes z Chile, takže to považují za velký úspěch. Snímek jsem fotil z nadhledu, protože jsem jako jediný šel na balkon a zachytil pianistu ve fascinující póze, kdy se zaklonil a podíval nahoru. On tu pózu během svého vystoupení udělal ještě mnohokrát. Každý z přítomných fotografů tedy mohl jít nahoru a vyfotit to, ale nikoho to, kromě mě, nenapadlo.

Co vás na focení jazzmanů baví a při jakých příležitostech je fotíte?

Hlavně mě baví hudba a při koncertech je vždy speciální atmosféra. To je právě to, co mě na tom přitahuje a proč ty jedinečné jazzové koncerty rád fotím. Můj vztah k hudbě a zároveň focení je spojitá nádoba. Myslím si, že mám jakousi výhodu v tom, že jsem také muzikant, takže vím, kdy se hudebník nadechuje, kdy začíná nebo končí fráze. Fotím podle hudby, jak ji slyším, vnímám mikrodetaily.

Zaměřuji se rád na festival Jazzinec v Trutnově a také na úžasný swingový festival Jardy Marčička v Týništi nad Orlicí.

Vaše žena je Francouzka. Je také muzikantka?

Ano, manželka Cécile hraje na tympany v Komorní filharmonii Pardubice. Kromě toho je sólová i komorní hráčka na marimbu. Má své vlastní projekty, například hodinové vystoupení pod názvem Cílijen, ve kterém napsala hudbu na své vlastní básně. Vystupuje i s kapelou Trdlo.

Hráli jste někdy spolu?

Ano, ale výjimečně. Pozval jsem ji do pardubického JK Bandu, kde hrála jazzové věci s klavírem, dokonce jsem si s ní zazpíval jednu Ježkovu písničku za doprovodu marimby. Kdysi jsme spolu hráli i africkou hudbu.

Druhé místo ve fotografické soutěži Jazz World Photo získal Jura Třos za snímek francouzského pianisty

S rodinou jezdíte do Francie. Kam konkrétně?

Do Burgundska, je to rodný kraj její maminky. Rodiče si tam na vesnici koupili chalupu a s rodinou tam pravidelně už dvaadvacet let jezdíme.

V čem se liší francouzská nátura od té naší?

Určitě se liší méně než třeba česká a německá. My-

slím si, že jsme si v mnohém podobní. Spojuje nás humor i přístup k životu. Moc rád tam jezdím.

V Trutnově nyní máte výstavu Jazz a blešák, kde jsou fotografie nejen jazzmanů, ale hlavně záběry, které zachycují atmosféru bleších trhů ve Francii. Byla právě jejich atmosféra důvodem, proč jste se rozhodl je fotit?

Francouzi blešáky v souladu se svou náturou milují. Jejich atmosféra je skutečně skvělá a odráží způsob života tamních obyvatel. Je to pro ně jakási relaxace, sedí, prodávají a užívají si pohodu a krásu toho okamžiku, kdy si dají vínečko a popovídají si. Nejde o to, aby na prodeji všemožného zboží nějak extrémně vydělali, ale jde o to se vzájemně setkat. Skoro každá vesnice jednou do roka pořádá blešák, který má až sousedský charakter, a mnohdy je to rodinná záležitost. To je myslím smysl blešáků, a proto mě baví je fotit. S rodinou za tři týdny pobytu objdeme i šest takových blešáků. Je to krásný zážitek, když vidíme ten kontakt prodávajícího s kupujícím.

Jsou vždy plně rozmanitého zboží. Co jste tam již nakoupil?

Spoustu věcí, ale spíš to, co člověk opravdu nepotřebuje, ale udělá mu radost. Například francouzské nože Opinel s typickou kulatou rukojetí z bukového dřeva, které mám rád. Kuriozitou bylo, když moje žena se synem jeli na blešák. Rád koupím doutníky, tak mně žena koupila krásný mosazný popelník, ve kterém byl ještě popel.

Kde jste ve východních Čechách s rodinou zakotvil?

Žijeme na Pardubicku. Koupili jsme si dům se stodolou, kde moje žena hraje na bicí nástroje, což by v bytě nešlo. Někdy, když je pěkně a teplo, vytáhnu nástroj a rozehrávám se venku, samozřejmě to pak slyší celá vesnice.

Nestýská se vám po Ostravě a manželce po Francii?

Vyloženě nestýská, ale jezdíme tam za rodinou. Jsme u nás na vesnici spokojeni, žijeme na jejím konci a je nám tam dobře.

Jaké máte hudební a fotografické plány? Bude i v budoucnu hradecká filharmonie vaší hlavní hudební cestou?

Ano, ve filharmonii budu určitě dál hrát. Fotografické plány nějaké mám. Mám rozjednané konkrétní koncerty i festivaly. Tak uvidíme, jak se to vyvine. ■

Překonat strach, jak bez zraku fungovat

Nevidomí a těžce zrakově postižení, kteří hledají cestu k co možná nejsamostatnějšímu životu, mají v Hradci Králové k dispozici službu, jež jim může pomoci se na tuto cestu vydat. Řadu let tady totiž působí krajská pobočka obecně prospěšné společnosti Tyfloservis, jejíž vedoucí je Daniela Morávková. „Vždycky mě zajímaly skupiny lidí, kteří vnímají svět trochu jinak než většinová populace,“ řekla v rozhovoru pro Salonky.

☛ HYNEK ŠNAJDAR

Co si mám představit pod názvem Tyfloservis? Co znamená slovo tyflo?

Tyflos je slovo řeckého původu a znamená slepý. Vžil se ve skupině lidí s těžkým zrakovým postižením.

Komu je tato společnost konkrétně určena?

Nabízí služby pro lidi od patnácti let s těžkým postižením zraku. Osmdesát procent klientů, kteří využívají naši službu, je v seniorském věku. Zbývajících dvacet procent je ve věku produktivním.

Kdy Tyfloservis vznikl v Hradci Králové a kdo stál u jeho zrodu?

Tyfloservis jako unikátní projekt působí po celé České republice prostřednictvím středisek, která jsou umístěna v jednotlivých krajských městech. Projekt vznikl v roce 1991 jako reakce na absenci péče o dospělé, kteří o zrak přicházejí zejména v pozdějším věku. U zrodu Tyfloservisu stál náš bývalý ředitel Josef Cerha, sám člověk s těžkým zrakovým postižením, který tento projekt vytvořil. Prvním pracovníkem Střediska v Hradci Králové byl Pavel Macháček, který v Tyfloservisu od tohoto roku opět pracuje.

Jak dlouho jste vedoucí zdejší pobočky? Co vás k těmto aktivitám přivedlo a co tomu předcházelo?

V roce 2004 jsem nastupovala jako klasický instruktor rehabilitace klientů. Pozici vedoucí jsem začala vykonávat v roce 2009. Původním povoláním jsem učitelka s aprobační hudební výchova a dějepis. Vždycky mě ale zajímaly skupiny lidí, kteří vnímají svět trochu jinak než většinová populace. Proto jsem později dále studovala speciální pedagogiku v oboru zaměřeném na tyflopeditii a surdopeditii, tedy na péči o zrakově a sluchově postižené. V rámci studia jsem byla v hradeckém Tyfloservisu na praxi a moc se mi v něm líbilo. Jakmile se uvolnilo místo, měla jsem to štěstí, že mě vybrali a mohla jsem nastoupit.

Byly pro vás začátky náročné, než jste se vcítila do potřeb klientů?

Náročné to určitě bylo, protože to pro mě bylo úplně nové, plné nových informací, pomůcek i lidí. Byla to pro mě také po škole první práce na plný úvazek. Nicméně Tyfloservis má velmi pracovitý systém vzdělávání nových pracovníků a já zrovna nastoupila v době, kdy vzdělávání – Kurz instruktorů prostorové orientace a samostatného pohybu nevidomých a slabozrakých – probíhalo. Dá se říci, že to je takový přijímač pro pracovníky. Kurz je poměrně náročný v tom, že se hodně času tráví v podmínkách simulované slepoty, aby se pracovníci dokázali vžít do situace klienta. Učili jsme se všechny postupy a techniky, které nevidomí či slabozrací využívají v pohybu a orientaci venku. Kurz mi tedy dodal jistotu v práci s danou skupinou.

Kolik klientů máte v současné době?

Naše středisko má na starosti klienty z Královéhradeckého a Pardubického kraje. Za rok naše služby využije přibližně 250 lidí.

Jaké služby nabízíte? Co se u vás mohou slabozrací a nevidomí naučit?

Naše služba má dvě části. První zahrnuje poradenství pro ty, kteří k nám přicházejí poprvé. Cílem je dozvědět se, co mohou ve své situaci dělat, jak ji přijmout, případně jaké pomůcky či úpravy prostředí by jim mohly pomoci zvládnout běžný život. Posláním Tyfloservisu je poskytnout klientům informace, pomůcky a dovednosti k tomu, aby mohli být co možná nejvíce samostatní, soběstační a naplňovat svůj život tak, jak byli dříve zvyklí. Pokud klient chce spolupracovat a učit se věci vykonávat

novým způsobem, naučíme ho zvládnout domácí péči o sebe, orientaci v prostoru a samostatný pohyb, Braillovo bodové písmo, psaní všemi deseti na klávesnici počítače, sociální dovednosti, vlastnoruční podpis a další důležité věci, které může využít k získávání informací o okolním světě. U slabozrakých se také věnujeme rehabilitaci zraku, aby svůj zbytečný zrak uměli co nejlépe využít.

Jak velký je váš tým?

Je nás šest s tím, že ne všechny kolegyně pracují na plné úvazky. Dle nich to vychází na čtyři a půl člověka. Součástí týmu jsou dvě konzultantky se zrakovým postižením, které jsou velkým obohacením pro celý náš tým. Jednak nás vidící udržují v pozornosti vůči potřebám našich klientů. Mohou nám poradit v ovládnutí různých kompenzačních pomůcek a v dalších oblastech života lidí se zrakovým postižením. Jsou ale také velkou podporou pro klienty, se kterými sdílí stejnou zkušenost. Vlastním příkladem jim mohou ukázat, že se i se zrakovým postižením dá žít běžným životem. V rehabilitaci jsou však potřeba i vidící kolegyně, protože mohou dohlédnout na nácvik dovedností, zajistit klientovi potřebné bezpečí a dodávat mu jistotu.

Spolupracujete s dalšími odborníky?

Ano, spolupracujeme zejména s očními ambulancemi v celém regionu. Kontakty se snažíme pravidelně obnovovat a dále šířit informace o našich službách. Spolupracujeme ale i s dalšími subjekty, např. poskytovateli sociálních služeb, městskými úřady, úřady práce, veřejnými knihovnami a podobně.

Někdo je nevidomý od narození, jiný přijde o zrak během svého života. V čem spatřujete rozdíl mezi těmito dvěma skupinami lidí a v čem se liší přístup k nim?

Člověk, který nevidí od narození, úplně neví, jaké je to vidět. Se svým zrakovým postižením může být tedy daleko lépe vyrovnán než člověk, který o zrak přišel v průběhu života. I když i tato skupina může být ztrátou zraku frustrována. Člověk, který přišel o zrak v průběhu života, musí nejprve své omezení přijmout. Pak se teprve může učit zvládat běžné denní aktivity novým způsobem. Nejdříve se učí zvládat aktivity doma, pak se jeho rádius rozšiřuje i na venkovní prostředí. Instruktor Tyfloservisu mu ukazuje cestu, jak lze konkrétní věci vykonávat bez zraku. Většinou ho to stojí více času i námahy. Pokud je ale motivován, zvládne to.

Které kompenzační pomůcky využívají ve svém životě zrakově postižení?

Pomůček je velké množství. Pro slabozraké jsou to speciální optické a optoelektronické pomůcky, které dokážou text zvětšit, případně ho barevně přizpůsobit tak, jak klientovi nejlépe vyhovuje. Další kompenzační pomůcky využívají hlasový výstup nebo mají určitou hmatovou úpravu. Existují tedy mluvící telefony, počítače, hodinky a podobně, skvělé jsou také audioknihy. Dá se říci, že k jakékoli oblasti života existuje nějaká pomůcka, která je přizpůsobená potřebám zrakově postižených.

S jakými problémy, případně překážkami se vaši klienti v běžném životě potkávají?

Pro člověka, který přišel o zrak během života, je asi největší překážkou to, zda se vyrovná se svým postižením a přijme ho. Rehabilitační program Tyfloservisů by takovému člověku mohl pomoci v tom, aby dovednosti ve zvládnutí nové situace získal. Překážek, které na této cestě potká, je opravdu hodně, protože naše společnost je vizuální. Pokud například nevidomý neumí chodit s bílou holí, nikam se nedostane a nic si sám mimo svůj domov nezařídí. Samozřejmě k pochůzkám venku může využít průvodce, ale pak je závislý na této pomoci. Stejná situace nastává v domácnosti a je to o rozhodnutí daného člověka být samostatný. Samozřejmě nastávají situace, kdy je pomoc vidícího víc než vhodná. Nevidomý by tedy měl znát nejen své možnosti, ale i hranice, kdy něco dělat samostatně by bylo kontraproduktivní. Pokud bychom se podívali do ulic, tak tam nevidomým komplikují život například reklamní cedule, zaparkovaná kola, lavičky umístěné podél linií, které nevidomí

využívají k orientaci v prostoru. Na druhou stranu Česká republika má v legislativě zakotvený systém opatření pro usnadnění orientace a pohybu této skupiny. Ne vždy jsou však tato opatření funkčně aplikována do praxe.

Je prospěšné, když si člověk se zrakovým postižením pořídí vodícího psa? Tento způsob ale asi nebude vhodný pro každého, že?

Pro všechny určitě vhodný není. Ten, kdo uvažuje o tom, že by si pořídil vodícího psa, měl by to promyslet ze všech stran. Vodící pes určitě usnadní orientaci a samostatný pohyb v prostoru a mnohdy také pomůže v navázání kontaktu s okolím. Je však třeba se o něj starat, zajistit mu potřebné zázemí, veterinární péči, dostatek volna a podobně. Člověk, který se rozhodne pořídít si vodícího psa, by také měl mít alespoň základy v prostorové orientaci s bílou holí. Vedoucí té dvojice je nevidomý člověk. Pes reaguje na jeho povely.

Mohou lidé přispět na pomoc zrakově postiženým?

Jako nestátní nezisková organizace jsme živi z dotací, zejména z veřejných zdrojů. Je ale možné nám soukromě věnovat dar v jakékoliv výši. Na tomto místě je důležité říci, že naše služby jsou pro klienta zdarma. Pokud by nás chtěl někdo podpořit, lze k tomu využít náš web, kde máme bránu s názvem Darujme. Jsou tam přímo uvedené částky, kterými lze přispět. Nebo lze částku převést na účet střediska v Hradci Králové. Tyfloservis je také zapojen do sbírky Bílá pastelka. V některých prostorách ve městě máme umístěny pokladničky s plyšovým vodícím psem. Výtěžek z nich jde i na naše služby.

Jaké máte plány a čeho byste chtěli dosáhnout?

V Hradci Králové máme zájem na tom, aby se vyřešil přístup klientů do našich prostor v prvním patře. Jednáme o tom s městem, které je vlastníkem prostor. Ideálním řešením by byl výtah. Vyjednanou zatím máme schodišťovou plošinu.

Co pro vás osobně Tyfloservis znamená?

Celou moji pracovní kariéru a zázemí. Potkala jsem se tady s neuvěřitelně skvělou partou lidí, kteří mají skutečný zájem o podporu lidí s těžkým zrakovým postižením. Co mě vyloženě nabíjí, je, když vidím smysl své práce. Vidím proměnu člověka, který si donedávna netroufl sám vyjít na ulici, v člověka, který si nejen dojde nakoupit, ale také pracuje, aktivně tráví svůj volný čas, stará se o rodinu, je spokojený sám se sebou i svým životem. ■

podcast

Vitka
Martince

Salonky

Pouze na
salonkyhk.cz

Poslední byty

bytyprokopka.cz

MIMOŘÁDNĚ
ÚSPORNÁ

REKUPERACE
VZDUCHU

PODLAHOVÉ
VYTÁPĚNÍ

PARKOVACÍ
DŮM

 enteria
český stavební holding